

طراحی مدارس ابتدایی خلاق

محمد مهدی پوستین دوز^{۱*}، محمدرضا صباغ‌هرندی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد تکنولوژی معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نطنز، گروه معماری، نطنز، ایران. (m_sabagh10@yahoo.com)

۲. استادیار دانشگاه هنر، اصفهان، ایران. (m.poustindooz@au.ac.ir)

چکیده

خلاقیت از دیدگاه جمعی از مهمترین عوامل پیشرفت سازمانها و کشورها و از دیدگاه فردی در رشد شخصیت و رسیدن به تعادل ذهنی مؤثر می‌باشد. با وجود اینکه برای پرورش این استعداد، مؤثرترین بازه‌ی زمانی، کودکی است، اغلب مدارس ابتدایی فعلی کشور تلاش برای پرورش آن انجام می‌دهند. در این پژوهش که با روش کیفی و مبتنی بر منابع اسنادی انجام گرفته است، سعی در شناخت ویژگیهای محیطی‌ای گردید که موجب پرورش خلاقیت شده، متناسب با نیازهای کودکان بوده و جهت فعالیتهای آموزشی مدرسه مناسب باشند. در این راستا عوامل محیطی‌ای که ذهن دانش‌آموز را به چالش کشانده و وی را دچار تنش فکری نمایند، هم‌جهت با خواست این پژوهش شناخته شد. به چالش کشاندن حواس انسان، به عنوان ابزار ادراک محیط، موجب درگیری بیشتر فرد با محیط و زمینه ساز تفکر خواهد بود. بنابراین به گوناگونی در کاربرد فرمها، ترکیبها و جزییات، پرداخته شد، چراکه زمینه‌ی لازم جهت تخیل دانش‌آموز را فراهم می‌کند. دریافت خبر از فضای پیش رو بدون ارتباط مستقیم با آن مشوق کاربر جهت کشف فضا خواهد بود. در مسیر کشف به ریتم، تکرار، پویایی فرمها و استفاده مناسب از آب و نور جهت همراهی کاربر اشاره گردید. همچنین به بازی به عنوان فعالیتی مؤثر در رشد کودک، پرورش خلاقیت و تجربه‌ی آموخته‌های آموزشی‌اش اشاره شد و بهترین محیط بازی، محیط باز طبیعی با عناصر و اجزاء طبیعت معرفی گردید. سپس به اهمیت طبیعت پرداخته و به لزوم انجام کارهای گروهی در محیط باز مدرسه، اشاره شد. همچنین پیشنهاد گردید محیط مدرسه خارج از ساعات کاری جهت انجام فعالیتهای فوق برنامه در مقیاس محله عمل نماید. فضاهای انعطاف‌پذیر، قابل گسترش و چند منظوره با توجه به اندازه‌های بدن کودکان و شرایط ایمنی آنان فضاهای مطلوب شناخته شدند.

واژه‌های کلیدی: مدرسه ابتدایی، خلاقیت، کودک، استعداد، محیط.